

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

KOMUNIKAT PRASOWY nr 207/21

Luksemburg, 23 listopada 2021 r.

Wyrok w sprawie C-564/19
IS (niezgodność z prawem postanowienia odsyłającego)

Prawo Unii stoi na przeszkodzie temu, by w następstwie odwołania w interesie prawa wniesionego przez prokuratora generalnego krajowy sąd najwyższy stwierdził niezgodność z prawem wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożonego przez sąd niższej instancji ze względu na to, że zadane pytania nie mają znaczenia dla sprawy i nie są niezbędne do rozstrzygnięcia sporu w postępowaniu głównym

Na podstawie zasady pierwszeństwa prawa Unii sąd krajowy powinien odstąpić od stosowania wszelkiej krajowej praktyki orzeczniczej, która narusza jego uprawnienie do zwrócenia się do Trybunału Sprawiedliwości

Przed sędzią Pesti Központi Kerületi Bíróság (sądu rejonowego w Peszcie, Węgry) toczy się postępowanie karne przeciwko obywatelowi szwedzkiemu. Podczas pierwszego przesłuchania przez organ dochodzeniowy oskarżony, który nie zna języka węgierskiego i który był wspierany przez tłumacza ustnego języka szwedzkiego, został poinformowany o ciężących na nim podejrzeniach. Nie ma jednak żadnej informacji na temat wyboru tłumacza ustnego, weryfikacji jego kompetencji lub okoliczności, że tłumacz ustny i oskarżony się rozumieli. Na Węgrzech nie istnieje bowiem żaden oficjalny rejestr tłumaczy pisemnych i tłumaczy ustnych, a przepisy węgierskie nie precyzują, kogo ani według jakich kryteriów można wyznaczyć w tym charakterze w postępowaniu karnym. Zatem zdaniem sądu, przed którym toczy się postępowanie, ani adwokat, ani sąd nie są w stanie zweryfikować jakości tłumaczenia ustnego. W tych okolicznościach uważa on, że może dojść do naruszenia prawa oskarżonego do bycia poinformowanym o przysługujących mu prawach oraz prawa do obrony.

Sąd ten postanowił zatem zwrócić się do Trybunału z pytaniem o zgodność uregulowania węgierskiego z dyrektywą 2010/64¹ w sprawie prawa do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego w postępowaniu karnym oraz z dyrektywą 2012/13² w sprawie prawa do informacji w takim postępowaniu. W razie niezgodności sąd krajowy zwrócił się ponadto z pytaniem, czy postępowanie karne może być kontynuowane pod nieobecność oskarżonego, gdyż taki tryb jest przewidziany w prawie węgierskim dla niektórych przypadków, gdy oskarżony nie stawiał się na rozprawie.

Po złożeniu tego pierwotnego wniosku sądu odsyłającego do Trybunału, Kúria (sąd najwyższy, Węgry) orzekł w przedmiocie odwołania w interesie prawa wniesionego przez węgierskiego prokuratora generalnego od postanowienia odsyłającego i orzekł, nie wywierając jednak wpływu na skutki prawne tego postanowienia, że jest ono niezgodne z prawem z tego zasadniczo powodu, że zadane pytania nie mają znaczenia dla sprawy i nie są niezbędne do rozstrzygnięcia rozpatrywanego sporu. Z tych samych względów, które leżą u podstaw orzeczenia Kúria (sądu najwyższego), zostało w tym samym czasie wszczęte postępowanie dyscyplinarne przeciwko sędziemu odsyłającemu. Powziąwszy wątpliwości w przedmiocie zgodności z prawem Unii takiego postępowania oraz orzeczenia Kúria (sądu najwyższego), a także w przedmiocie wpływu tego

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/64/UE z dnia 20 października 2010 r. w sprawie prawa do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego w postępowaniu karnym (Dz.U. 2010, L 280, s. 1).

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/13/UE z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym (Dz.U. 2012, L 142, s. 1).

orzeczenia na dalszy tok postępowania głównego w sprawie karnej, wspomniany sąd złożył w tym względzie uzupełniający wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

Ocena Trybunału

Trybunał w składzie wielkiej izby w pierwszej kolejności orzekł, że ustanowiony w art. 267 TFUE **system współpracy między sądami krajowymi a Trybunałem stoi na przeszkodzie temu, by sąd najwyższy państwa członkowskiego stwierdził**, w następstwie odwołania w interesie prawa, **niezgodność z prawem wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożonego przez sąd niższej instancji ze względu na to, że skierowane pytania nie mają znaczenia dla sprawy i nie są niezbędne do rozstrzygnięcia sporu w postępowaniu głównym**, nie wywierając jednak wpływu na skutki prawne postanowienia odsyłającego. **Taka kontrola zgodności z prawem jest bowiem podobna do kontroli dopuszczalności wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, do przeprowadzenia której właściwy jest Trybunał.** Ponadto takie stwierdzenie niezgodności z prawem może, po pierwsze, osłabić powagę odpowiedzi, jakich udzieli Trybunał, a po drugie ograniczyć wykonywanie kompetencji sądów krajowych do zwracania się do Trybunału w trybie prejudycjalnym, a w konsekwencji może ograniczyć skuteczną ochronę sądową praw, które jednostki wywodzą z prawa Unii.

W tych okolicznościach **zasada pierwszeństwa prawa Unii nakłada na sąd niższej instancji obowiązek odstąpienia od stosowania orzeczenia sądu najwyższego danego państwa członkowskiego.** Na stwierdzenie to w żaden sposób nie wpływa fakt, że następnie Trybunał może ewentualnie uznać za niedopuszczalne pytania prejudycjalne skierowane przez ten sąd niższej instancji.

W drugiej kolejności Trybunał stwierdził, że **prawo Unii stoi na przeszkodzie wszczęciu postępowania dyscyplinarnego przeciwko sędziemu krajowemu z tego powodu, że zwrócił się on do Trybunału z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym**, gdyż sama perspektywa narażenia na takie postępowanie może negatywnie wpłynąć na mechanizm współpracy ustanowiony w art. 267 TFUE, a także na niezawisłość sędziowską, która ma zasadnicze znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania tego mechanizmu. Ponadto takie postępowanie może zniechęcić ogół sądów krajowych do wnoszenia odesłań prejudycjalnych, co mogłoby zagrozić jednolitemu stosowaniu prawa Unii.

Wreszcie, w trzeciej kolejności, Trybunał zbadał zobowiązania ciążące na państwach członkowskich na mocy dyrektywy 2010/64 w odniesieniu do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego w postępowaniu karnym. W tym względzie państwa członkowskie powinny podjąć konkretne środki w celu zapewnienia, po pierwsze, że jakość tłumaczenia ustnego i tłumaczeń pisemnych będzie wystarczająca, aby podejrzany lub oskarżony zrozumiał oskarżenie. Utworzenie rejestru niezależnych tłumaczy pisemnych lub tłumaczy ustnych stanowi w tym względzie jeden ze sposobów osiągnięcia tego celu. Po drugie, środki przyjęte przez państwa członkowskie powinny umożliwić sądom krajowym zweryfikowanie wystarczającej jakości tłumaczenia ustnego w celu zagwarantowania rzetelności postępowania i wykonywania prawa do obrony.

W wyniku tej weryfikacji sąd krajowy może stwierdzić, że z powodu nieadekwatnego tłumaczenia ustnego lub niemożności ustalenia jego jakości dana osoba nie została poinformowana o oskarżeniu w języku dla niej zrozumiałym. W tych okolicznościach dyrektywy 2010/64 i 2012/13 interpretowane w świetle prawa do obrony w rozumieniu art. 48 ust. 2 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej stoją na przeszkodzie kontynuowaniu postępowania karnego w trybie zaocznym.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 22964106.